

młajše rastline brez kože ne morejo obstati, ako jih namreč živali obglodajo, je vsakomu dovolj znano.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 13. decembra v Žalcu, v Jurkloštru, pri Sv. Križu na Murskem polju, v Studenicah in pri Sv. Petru pod Sv. Gorami. Dne 15. decembra v Arvežu in pri Sv. Križu tik Slatine.

Dopisi.

Iz Maribora. (Okr. odbor) v Mariboru vas je torej silil in čez dolgo prisilil, da ste objavili njegov »popravek«. Čemu, vas vprašam, niste tega storili takoj? Bili ste pač, g. urednik, preveč usmiljeni do njega. Huje bi njega ne mogel nihče osramotiti, kakor se je sam s svojim »popravkom«. Kaj ste bili vi poročali? Da okr. zastop v Mariboru — prav Mariboru, kajti sami gospodje v Mariboru sedijo v odboru, ki zastopa tako imenitni slov. okraj — torej okr. zastop v Mariboru tako gospodari, da dela dolgove, za 3400 gld. 20 kr. koncem leta 1892; nadalje, da si ne vé pomagati drugače, kakor da vzviša doklade. Tako ste vi pisali v stev. 41. In kaj popravlja sedaj vam gosp. dr. Johann Schmiderer, načelnik odbora? On pravi: Ni res, da je okr. zastop Mariborski preteklo leto 3400 gld. 20 kr. napravil dolga. Dobro, to tedaj ni res in gosp. načelnik daje pojasnilo: »Leta 1891 se je sklepal (!) račun z (!) pomanjkanjem (!) od (!) 3326 gld. 20¹/₂ kr. »Nadalje... »leta 1892 je doraslo pomanjkanje (!) v znesku (!) na 3400 gld. 20¹/₂ kr. Da se pomanjkanje poravna, se je okrajni priklad (!) od 6% na 8% torej za 2% t. j. 2 kr. na 1 gold. povikšal«. — Sedaj vas, gosp. urednik, vprašam, ali ne potrjuje dr. Johann Schmiderer, načelnik okr. odbora v Mariboru, tedaj sam od besede do besede vašega poročila? Kako se drzne tedaj s svojim »popravkom« do vas? Meni ne gre to v glavo. Mogoče je le, ako mož ni videl ali ni vedel, kaj je podpisal. Če je pa tako, kako more potem tak človek biti na čelu odbora, ki ima gospodarstvo z občnim, največ s slov. denarjem v rokah? Tu je dolžnost okr. zastopa, dolžnost c. kr. gosposke, da odpravi brž njega, pa tudi pisača, ki mu je spisal »popravek«, iz okr. uradnije. Slov. kmetje in sploh volilci tega okraja pa vidijo iz tega lahko, da je nemškutarija najdražja stvar, pa tudi največja neumnost, ki jo kedaj slov. volilec napravi. Gosp. načelnik, dr. Johann Schmiderer, pa naj vzame zrcalo v roke ter se naj v njem ogleda. Če še mu nemška, rjava brada ne zakriva vsega lica gori do očij, mora mu, kedar bere ta svoj »popravek«, šiniti kri v lice, da bode to lisičje barve, ali če hoče, nemško-rjavo!

Iz Ponikve na južni železnici. (Z g o d b a.) Kmet A. P. je dne 17. oktobra za Liščeve fante iz Bobova krmo v Celje vozil. Ko se vračajo proti domu, sta voznik A. P. in Jakob Lisec z urama menjala, tako da je Prah na svojo uro še 50 kr. pridave dobil. Na Ponikvi si pustijo pri peku za »likof« od ure nekoliko postreči, na to se posloviijo in Bog vedi, kje se ga je potem voznik tako nasrkal, da je na potu proti domu cesto zgubil. Po njivah in travnikih so ga konji vozili Peljali so ga tudi na bližnji hribček, kamor je še po dnevi težko z vozom priti. Sli so konji z njim trikrat okoli hiše tamošnjega posestnika. Zdajci konji pijančka na neki njivi zgubijo in se s praznim vozom na pašo bližnjih travnikov podajo. Mož je torej na njivi prenočil, dokler ga sosedi drugi dan ne zdramijo; konji pa so se med tem časom pasli, na paši na jermenje stopali in ga na ta način precej potrgali. Ko ga potem ljudje drugi dan

na pravo cesto proti domu spravijo, začne tega človeka močno vjedati. Vest ga hudo peča. Kaj bo z mano doma, si misli. Žena je strašno huda. Kaj hočem reči, kje da imam uro, ker sem jo zamenjal in kaj hočem reči, ker je jermenje pri komatih potrgano. Kaj bo torej? Na tako premišljevanje mu pride res v glavo taka misel, da se je doma sicer opravičil, ali to mu bode gotovo precej velike hude nasledke prineslo. Rekel je namreč svoji ženi: »Glej, ljuba žena, v črni noči me v Socinjah na cesti trije roparji zgrabijo, me na tla vržejo, po meni teptajo, mi uro vzamejo, me davijo, pretepajo in mi pri konjih jermenje porežejo. Še denarje bi mi bili pobrali, pa sem jih še v pravem času v škornjice skrila«. Žena ga vsa prestrašena posluša, vse verjame in Boga hvali, da so ga roparji vsaj pri življenji pustili. Šmarjski žendarji so zločinstvo izvedeli in podali so se precej k možu. On žendarjem ravno tako pové, kakor svoji ženi in bila je tožba gotova. In zdaj kdo so bili ti roparji, domači ali tujci? Žendarji so naglo tri fante iz Sladke gore na sumu imeli, ker so žepne ure pri njih našli in ker so fantje večkrat v noči, posebno ob času kozuhanja okoli prepevali. Res so jih dne 26. oktobra vklenili in kazenskej sodnji v preiskavo izročili. Dne 2. novembra bi morali fante c. kr. okrožni sodnji v Celji oddati, ako bi Jakob Lisec, kateri je kmetovo uro imel, ne bil o pravem času te stvar izvedel. Zato hiti dne 27. oktobra najprej v žendarmerijsko kasarno in akoravno je tukaj prav malo opravil, vendar se nič ne da premotiti, tožla se je morala zoper kmeta narediti. V sodnji pove fant v pričo kmeta zopet vse, kakor v kasarni. Jakob Lisec je moral sam tri dni v preiskavi ostati, ker niso mogli prič naglo skupaj dobiti. Dne 30. oktobra so potem fante domu izpustili in vsa zadeva je zdaj pri c. kr. okrožnej sodnji v Celji.

Od Sv. Trojice v Slov. gor. Narodni pregovor pravi: »Za solncem pride dež, za veseljem žalost«. Pa kaj bi človek o žalosti govoril, ter še drugim pri čitanju tega članka britke ure delal. Ostanem tedaj raje pri veselju. Nam sosedna župnija Sv. Benedikta ima v letošnjem letu dosti tvarine za svojo kroniko, deloma vesele, deloma tudi žalostne. Vesele čase je živela za časa sv. misijona, primicije, šolarske veselice, blagoslovljenja novega glavnega oltarja; žalostne pa o izgubi njenih priljubljenih duhovnih pastirjev gg. Miložiča in Simoniča. Prvega je žalibože v žalost vsem župljanom bela žena odvzela, a drugi je odšel v Maribor. — Zabredel sem! Snovi je toliko, da ne vem prav za prav, kaj in o čem bi pisal. Toda omenil sem poprej glavnega oltarja in o tem hočem nekaj pisati. Kakor nam kaže šematizem, je Benediška župnija zelo obširna. Župna cerkev je bila nekdanj zelo mala in ljudje, prišedši v cerkev, so morali radi pomanjkanja prostora večinoma zunaj svojo pobožnost opravljati. Rajni gosp. župnik se je trudil in sam dosti žrtvoval, da se je cerkev vsestransko povejšala. Trebalo nji je pa tudi novega kinča in tudi tega ni rajni gospod pozabil. Oskrbel je nove oltarje in sicer tri, v gotiškem slogu. Zadnji od teh treh je bil glavni oltar in ravno, kakor bi božja previdnost hotela, mogel se je še zdrav blagoslovljenja istega vdeležiti ter še je videl plačilo za svoj trud. Delo je, kakor sem vže poprej omenil, v gotiškem slogu izgotovljeno, ter dela čast mojstru, kateri ga je izgotovil, namreč podobarju g. L. Perko-tu pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Ako oltar natančneje ogledamo, zapazimo v sredi izvrstno izdelano podobo sv. Benedikta kot opata, na desni in levi se kaj lepo nosite podobi sv. Petra in sv. Pavla. Nadalje ob stranéh ste še podobi presveteга Srca Jezusa ter Marije. Na podobah se nam dopadajo posebno naravne barve, tedaj da niso preveč z zlatom

in srebrom preobložene. V isti primeri je tudi vse drugo izgotovljeno. Kar celo reč pači, pa je to, da je cerkev za ta oltar prenizka in še premala. Kaj lepše bi se videlo to krasno delo v cerkvi Sv. Treh Kraljev. A tukaj se ne more delo prav razprostrati in zgubi radi tega dosti od svoje veljave. H koncu si ne moremo kaj, da še enkrat svoje celo nepristransko priznanje g. Perko-tu izrečemo z željo, da bi tudi drugi čestiti gospodje z mnogimi naročili tega izvrstnega strokovnjaka v podobarstvu, pa tudi pravega narodnega korenjaka počastili.

Faber jun.

Iz Zenkovec pri Radgoni. (Marsikaj.) Komur okraj Radgone ni znan, misli si, posebno ako od južne strani tje zahaja, da je prek Mure že vse ogersko ali nemško, pa ni res, imamo še po edno uro hoda do ogerske meje, nemško pa je od Radgone proti zahodnej strani. Tako imamo še proti severu pet slovenskih vesnic, ali žalibog, ti Slovenci imajo le samo materno slovenščino, ker otrok, ko do šole doraste in pride v šolo, ne sliši več slovenskega jezika. Radgonski mestjani ne dovolijo tega, da bi se otroci v šoli slovenski učili. Otrok se prav govori ne zna, že pride nemškim učiteljem v roke; doma govorijo slovensko, v šoli pa le nemško. Otrok hodi tako pet let v šolo, ne zna pa več prav slovenski in tudi nemški ne vé. Človek, ko to vidi, lahko žalosten postane, kajti je čez 100 kmetov in še toliko manjših posestnikov bi lahko dobili, da bi bilo otrok za prvi in drugi razred. Ali očetje raje vidijo svoje otroke, kakor sužnike pod drugim narodom! Oh ubogi slov. očetje, kam gledate? Malo predramite se, in glejte, da se spolni ta moj željni namen! To ne bode meni v korist, ampak celi okolici. Tudi Nemcem ne bi škodovalo, ako bi slovensko znali. Ali je žalostno za Slovence, po sedem let gre otrok v šolo in iz šole izostane, ali ko dobi slovenske bukve v roke, pa ne zna njih brati. — Tudi moram vam naznaniti, kake zagovornike imajo pri nas divji škodljivi zajci. Pri nas ima lov v najem oskrbnik Halbenrainske graščine in ta ima dva lovska opaznika. Eden teh je v naši vasi, drugi pa na Slovenski gorici. Oba pa sta prava liberalca, posebno rada preiskavata, ta dva lovska opaznika proti noči, če bi kakega lovskega tata dobila. Tako sta ta liberalca čakala pred tednom, v nedeljo zvečer, v Zvenkovskem lesu, ker pa je tam peša pot z Ogerskega, si mislita, zna biti pa dobiva kakega tihotapca, ali pa pride kakí, da ga bova si zasvojila. Zdaj gre pa iz naše vasi po potu lepo mirno J. Pintarič, želarski fant, kateri je namenjen k svojemu bratu v Poterno. Ko gre skoz les, sliši, da nekaj zašumoče zadej, v tem pa h krati puška počí, on se prestraši, skoči par stopinj in še počí dvakrat na-nj. Siromak, zdaj poln svineca po nogah, si ne more pomagati, ampak obleži. Čez nekaj časa se zavé in še le za nekaj ur se privleče domov. On in tudi drugih nikdo ni znal, kdo da ga je vstrelil; pa Bog je pravičen sodnik, in ne pusti, da bi pravičen in pošten mladenté moral po nedolžnem trpeti. Hitro drugi dan se izve, kdo je bil. Ona liberalca domov gredé pohvalita se pri nekem hramu, zunaj stoječem, da sta nocoj dobro ednega Ogrina postrašila. Ali to je bilo malo preveč za postrašiti, ker bi fant bil lahko ob svoje življenje prišel in težko, če se bode kedaj mogel zopet srečno po svojih nogah hoditi. Una liberalca pa se bodeta morala v luknji za to pokoriti in mislim, da še malo premoženja založiti. Res je žalostno, da danes ima zajec več pravice, kakor človek; ako bo to tako nadalje šlo, bodo nas liberalci že s puškami, ne samo z jezikom streljali.

Mm.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. V državnem zboru so vsprejeli načrt postave o deželni brambi: po tej postavi svitli cesar lahko pokliče vojake, ki so v dež. brambi, v orožje in pošlje tudi zunaj države v vojsko, kedar nastane za to potreba, ne da se razpravlja o tem poprej v drž. zboru. Dež. bramba je torej posledj enaka ostali vojni. — Minister za drž. finance, pl. Plener, gleda sedaj na to, da si pridobi srca delavcev in uradnikov; zato povišuje delavcem v drž. tovarnah plačilo, uradnikom pa obljubljuje, da jim ga vzviša brž, ko pride do tega. Vidi se, da hoče mož više, na čelo liberalne vlade.

Česko. Ker je v drž. zboru koalicija, združeno delovanje treh večjih strank, zato se razpravlja v čeških in sploh v slovanskih kronovinah vprašanje, ali ne kaže, da se spravi na noge koalicija slovanskih strank. Taka koalicija bila bi sedaj v resnici dobra, toda ni še podoba, da se napravi, kajti mladočeška stranka ne kaže za-njo veliko veselja; za-njo sta dr. Gregr in dr. Herold, drugi pa obupavajo, češ, da ona sploh ni mogoča.

Stajarsko. Deželni odbornik, grof Edmund Attems je dobil te dni od cesarja red železne kroné in vsled tega se sodi, da on ne postane dež. glavar, kakor se je doslej govorilo. Ali kdo bode tedaj? Namestnik dež. glavarja postane pa neki nemški konservativec, dekan Proboscht. Slovenci smo po takem ob vse, niti v dež. odboru, niti v dež. zboru imamo posledj kako častno ali uplivno mesto v rokah. — Ces. namestnik v Gradcu, baron Kübeck, je bil te dni na Dunaju in tudi pri Nj. veličanstvu, najbrž je poročal o naših sedanjih razmerah in se ve, da je bilo njegovo poročilo veselo, a žal, da mi, slov. ljudstvo, ne čutimo nič tega veselja!

Koroško. Celovec hoče postati veliko mesto ter dela na to, da se združijo z njim občine, ki ležijo v njega okolici. — V Prevaljah se je ustanovilo »podporno društvo delavcev« in pravi, da ne dela politike, ampak skrbi samo za koristi delavcev. — Slov. posojilnica je v celi deželi sedaj že 16 in je v njih 4058 udov. To je že lepo število v deželi, v kateri po nemških listih še Slovencev ni!

Kranjsko. V nedeljo je imelo »Slov. ljudstvo« v Ljubljani shod ter v sklenili na njem tri resolucije, v katerih se odobruje izstop slov. poslancev iz »kluba konservativcev« in izreče želja, da se razširi volilna pravica. Škoda, da se v resoluciji ne pove, kako naj to »mladi klub« doseže! — Zdravniška zbornica dobi kmalu novo volitvo, ker je vlada ovrgla prvo, na pritožbo slov. zdravnikov. Sedaj dobijo brž slov. možje večino glasov, ako jim kdo štenje ne zmeša.

Primorsko. Pri porotnih sodbah se vršijo vse razprave samo v laškem jeziku, ali znano je, da ste po deželi dve tretjini Slovencev, torej tudi porotniki so iz večine Slovenci: kako pridejo ti do tega, da morajo znati laški, če čejo vestno razsojevati? — Za slov. ljudsko šolo v Trstu je naglašeni že 620 otrok, vendar pa še take šole doslej ni in če obvelja mestnemu zastopu, je tudi ne bode. Mogoče je, da sedanji naučni minister pokaže več srca za slov. otroke, kakor prejšnji.

Hrvaško. V saboru ali deželnem zboru v Zagrebu se vršijo sedaj razprave o dež. proračunu in vlada ga hvali na vse kriplje. No dobro, če je resnično, kar vlada pravi; da se namreč povzdiguje blagostanje po deželi, med kmetovalci!

Ogersko. V soboto je predložil minister Szilagyi v državnem zboru načrt postave za »civilni zakon«. Judovski listi so tega veseli, ker vedó, da nastane, če načrt obvelja,